

Darba grupa par minimālo VSAOI regulējuma pilnveidošanu prezentē savu redzējumu Saeimas apakškomisijai

Publicēts: 29.11.2021.

[Jaunami](#)

[VSAOI](#)

Pirmdien, 29. novembrī, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas Nodokļu politikas apakškomisijas sēdē informēja par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) analīzi un priekšlikumiem minimālo VSAOI regulējuma pilnveidošanai. Sēdē piedalījās Valsts ieņēmumu dienesta (VID), Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) un Finanšu ministrijas pārstāvji.

Makroekonomikas dati un prognozes rāda, ka pašlaik esam izaugsmes fāzē. Darba samaksas fonds šā gada pirmajā pusgadā uzrādīja stabilu pieauguma tendenci pret iepriekšējo gadu, savukārt darba ņēmēju skaits saglabājies aptuveni iepriekšējā perioda līmenī. Pieaugusi vidējā darba alga. Dati rāda, ka pēc ieviestajām izmaiņām saistībā ar mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) maksātājiem, tie sekmīgi iekļaujas vispārējā nodokļa maksāšanas režīmā. MUN maksātāju un tajos nodarbināto skaits šā gada otrajā ceturksnī samazinājies par attiecīgi 42% un 50%, salīdzinot ar pagājušā gada attiecīgo periodu.

Šā gada 3. septembrī, atsaucoties uz Valsts prezidenta aicinājumu, tika izveidota darba grupa, kuras mērķis ir izstrādāt priekšlikumus minimālo VSAOI regulējuma pilnveidei, lai nodrošinātu valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtspēju. Sanāksmēs darba grupas dalībnieki identificēja, apkopoja un izvērtēja biežāk sastopamās problēmsituācijas saistībā ar minimālo VSAOI piemērošanu, kā arī uzklauzīja datus, vērtējumu un redzējumu par makroekonomisko situāciju, valsts sociālās apdrošināšanas sistēmu un jau ieviestajiem vai plānotajiem Labklājības ministrijas, Nodarbinātības valsts aģentūras, VSAA, VID, Kultūras ministrijas un Finanšu ministrijas risinājumiem.

Apakškomisijas sēdes dalībniekiem tika prezentēts arī apkopojums par darba grupas identificēto problēmu risinājumiem, kas daļēji jau atrodas likumdošanas procesā, kā arī nākotnē risināmiem jautājumiem, turpinot sadarbību specifiskos jautājumos.

Līdz šim jau izstrādāti grozījumi normatīvajos aktos, paredzot, ka līdz 2022. gada 31. decembrim tiks pagarināts likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pārejas noteikumos noteiktais īpašais iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) režīms autoratlīdzības ienākuma saņēmējiem, ka nodokli ietur ienākuma izmaksātājs. Apstiprināti Ministru kabineta noteikumi "Valsts atbalsta sniegšanas kārtība kultūras un mediju nozarei nodokļu likumdošanas izmaiņu radītās ietekmes amortizēšanai", kuru mērķis ir sniegt atbalstu tiem uzņēmumiem, kuru darbībā būtisku izdevumu sastāvdaļu veido izdevumi par autora darbu radīšanu (autoratlīdzību izmaksas) un kurus ietekmējušas nodokļu izmaiņas autoratlīdzību saņēmējiem.

Tāpat ir sagatavoti grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", kas paredz, ka pašnodarbinātie varēs vienu reizi gadā iesniegt VID apliecinājumu par kalendāra gadā plānotajiem ienākumiem un pašnodarbinātie, kas saņem ienākumu no intelektuālā īpašuma, VSAOI 10% apmērā pensiju apdrošināšanai varēs veikt reizi gadā nevis reizi ceturksnī. Savukārt minimālās VSAOI nebūs jāveic proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās darbinieks atrodas dīkstāvē, kas radusies darbinieka vainas dēļ, kā arī par tām kalendāra dienām, kurās darba ņēmējs ir atstādīnāts no darba. Vienlaikus šie grozījumi paredz, ka minimālās VSAOI netiek aprēķinātas un nav jāveic par periodu, kurā Ministru kabinets ir izsludinājis ārkārtējo situāciju.

Lai uzlabotu minimālo VSAOI administrēšanu un darba devējam būtu informācija par kuru personu ir jāveic minimālās VSAOI piemaksa, ir rasts risinājums kā VID sadarbībā ar VSAA sniegt informāciju darba devējam, norādot minimālo VSAOI piemaksu apmēru par konkrētu darba ņēmēju.

Apzinoties darba grupas dalībnieku paustās bažas un vajadzības, ir nolemts neaprobežoties tikai ar jau uzsāktajām normatīvo aktu grozījumiem un administrēšanas uzlabošanas pasākumiem, bet turpināt darbu pie identificēto problēmsituāciju regulējuma pilnveidošanas.

VSAOI ir valsts noteikts un regulēts veids, kā nodrošināt sevi ar ienākumiem gan ilgtermiņā, gan neparedzētos gadījumos. Persona, par kuru ir veiktas obligātās sociālās iemaksas, ir finansiāli pasargāta – nodrošināta ar ienākumiem situācijās, kad nepieciešama palīdzība, piemēram, kad nav iespējas strādāt nelaiemes gadījuma vai invaliditātes dēļ, tās bērni ir zaudējuši apgādnieku vai arī jaunā māmiņa vai tētis dodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Katram Latvijas iedzīvotājam pienākošais pabalstu, atlīdzību vai pensijas apmērs ir atkarīgs no viņa veiktajām sociālajām iemaksām, – jo lielāki bijuši ienākumi, no kuriem veiktas iemaksas, jo attiecīgi lielāks arī pabalsta, pensijas vai atlīdzības apmērs. Šo informāciju iespējams noskaidrot Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras [e-pakalpojumos](#).

Obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pakalpojumus. Iemaksu apmērs ir atkarīgs arī no nodarbinātības veida – pašnodarbinātajiem un mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem samaksāto nodokļu apmērs nav tāds pats kā, piemēram, cilvēkam, kurš strādā SIA.

 [Prezentācija "Valsts sociālā apdrošināšana iedzīvotāju labklājībai"](#)

 [Prezentācija "Darba grupas Par minimālo valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu regulējuma pilnveidošanu rezultāts"](#)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/darba-grupa-par-minimalo-vsaoi-regulejuma-pilnveidosanu-prezente-savu-redzejumu-saeimas-apakskomisijai>